FRIDUS STEIJLEN & ERIK WILLEMS, *MET ONS ALLES GOED. BRIEVEN EN FILMS UIT NEDERLANDS-INDIË VAN DE FAMILIE KUYCK.* (KITLV UITGEVERIJ, WALBURG PERS: ZUTPHEN 2008), 135 BLZ., € 19,95.

HANS VAN WESSEL (EINDREDACTIE), *INDISCHE SPOREN. BRONNEN VOOR LERARENOPLEIDERS.* (UITGEVERIJ VANTILT: NIJMEGEN 2008), 200 BLZ., € 15,00.

LIZZY VAN LEEUWEN, *ONS INDISCH ERFGOED. ZESTIG JAAR STRIJD OM CULTUUR EN IDENTITEIT.* (UITGEVERIJ

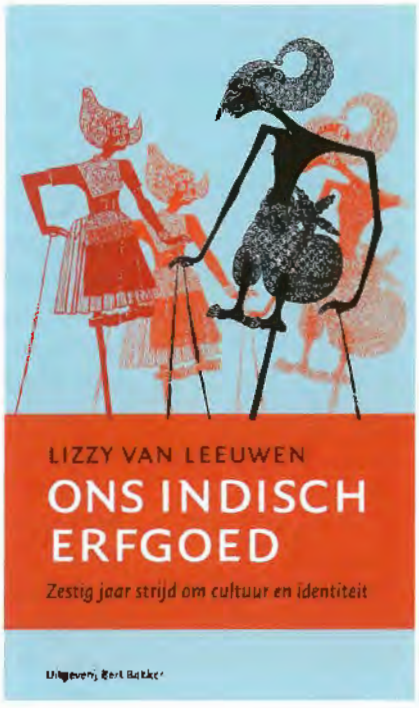
Cultuur en identiteit staan volop in de belangstelling in een sterk veranderende wereld van internationalisering en diversiteit, constateert Jeroen Gronheid in *Indische Sporen*. De hieronder besproken boeken zijn daarvan een bewijs. Ze gaan in op het leven in voormalig Nederlands-Indië en op de plaats en betekenis van de Indische cultuur in Nederland.

De Indische Bibliotheek is met een opmerkelijke uitgave gekomen, een selectie van brieven van Rien Kuyck, waaraan een dvd met een documentaire over het leven van de familie Kuyck in Nederlands-Indië is toegevoegd. De documentaire is samengesteld aan de hand van foto's en amateurfilmpjes gemaakt door Gerhard Kuyck, de echtgenoot van Rien. De brieven, geschreven tussen september 1924 en mei 1930, bevatten details over het huiselijke leven op Batavia, de koloniale verhoudingen, sociale verplichtingen en de voorbereiding op de terugkeer naar Nederland. De filmpjes werden later met de correspondentie meegestuurd als 'bewegende brieven'. Op technologisch gebied veranderde er veel in die tijd. Telex, snellere schepen, radio, telefoon en vliegverkeer betekenden enorme tijdwinst en hadden directe gevolgen voor het dagelijkse leven in Nederlands-Indië en de communicatie met de familie in Nederland. In de brieven schreef Rien regelmatig over die veranderingen, zoals de komst van de luchtpost en de introductie van de radio.

Heel anders van opzet is *Indische Sporen*. Dit inspirerende boek is bedoeld voor lerarenopleiders en hun studenten. Oorspronkelijk was het boek opgezet om studenten geschiedenis van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen voor te bereiden op het eindexamenonderwerp 'Indonesië', maar het thema bleek uitermate geschikt voor onderzoek naar de Indische cultuur in Nederland. Uitgangspunt vormen de visuele en beeldvormende 'Indische sporen', die na de dekolonisatie in de Nederlandse cultuur een plaats hebben gekregen. Denk daarbij aan foto´s, films, jeugdliteratuur, kranten en tijdschriften. Deze bronnen kunnen, als ze 'goed beschreven, geanalyseerd en geïnterpreteerd' worden, zinvol worden gebruikt in het voortgezet onderwijs.

Met verwondering constateert Lizzy van Leeuwen dat ongeveer zestig jaar na de onafhankelijkheid van Indonesië nog steeds onvoldoende onderzoek is gedaan in Nederland naar het koloniale verleden. Een 'confronterend postkolonniaal debat' heeft nooit plaatsgevonden en in plaats hiervan is een Indische cultuur ontstaan die de problemen met een onverwerkt koloniaal verleden moet verhullen. In *Ons Indisch Erfgoed* wordt de wordingsgeschiedenis en plaatsbepaling van de Indische cultuur in Nederland na de dekolonisatie onderzocht. In verschillende hoofdstukken wordt scherp geanalyseerd en levendig beschreven hoe onder andere het Indische culturele leven tussen 1950 en 1970 eruit zag, hoe het nostalgisch verlangen naar de verloren kolonie in de jaren zeventig ontstond en vorm kreeg, en welke problemen rond 'Het Indisch Huis' in Den Haag speelden. *Ons Indisch Erfgoed* is het resultaat van een driejarig project 'Bringing History Home', dat onderzoek heeft gedaan naar de identiteitspolitiek van postkoloniale migranten op politiek, sociaal-economisch en cultureel gebied in Nederland.

Anny Hartgerink